

Gepubliceerd in iets gewijzigde vorm in *Heraldicum Disputationes*,
Kwartaalblad voor Heraldiek 29 (4) 2024

Friedrich IV van Tirol, als gehelmde leeuw met snuitopening

Anton C. Zeven, NL-Wassenaar, anton.zeven@hetnet.nl

In het Staatsarchiv te Aargau (Zwitserland) vonden wij een afbeelding van een leeuw, waarvan zijn kop gedeeltelijk door een helm beschermd wordt. Door een grote opening is zijn snuit onbeschermd en kan hij zijn tong uitsteken. Hij houdt een banier vast en wordt links en rechts vergezeld door twee schildhoudende engelen. De leeuw verzinnebeeld hertog Friderich de vierde (niet de vijfde). Hij trouwt (1) Elisabeth von der Pfalz, ov. 1409.dv Ruprecht von der Pfalz, tr. (2): Anna von Braunschweig-Wolfenbüttel

Wappenbuch des Ulrich
Frisch f. 47r
Bron: Aargau, Staatsarchiv,
Aargau V/4-1985/0001

Onder de afbeelding wordt een genealogische beschrijving van de afbeelding gegeven.

Links: Elisabeth von der Pfalz, , ov. 1409.dv Ruprecht von der Pfalz, tr. (2) als een schildhoudende engel; doorsneden A. paltsgraaf van de Rijn::in zwart een (omgewende) gouden leeuw, B. Beieren (zilver en blauw geruit, de ruiten moeten schuin staan).

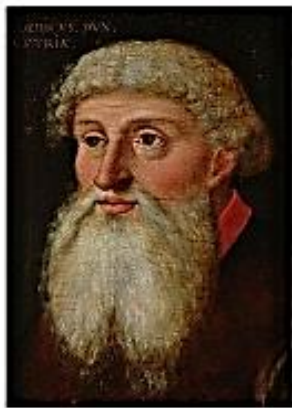
Midden: in goud een dubbelkoppige zwarte adelaar. Banierdrager: een leeuw met een helm die zijn snuit vrij laat, waarop een gouden kroon, waaruit een blauwe verenbundel.

Helmkleden: rood en wit/zilver. Ik weet niet waar de gouden, zich verbredende lint, vandaan komt.

Rechts: Anna von Braunschweig-Wolfenbüttel, als een schildhoudende engel; von Braunschweig: in goud met rode harten bezaaid veld een blauwe leeuw.

Friedrich der fünfte [lees vierte] dis Namens Hertzog zuo Oestereich Graff zuo Habsburg: Elisabetha Künig Ruperts Pfalzgraffen bey Rhein tochter, sein erster und Anna hertzogin von Braunschweig sein andrer gemahel

ACZ: Friedrich de vijfde [lees Vierde] van deze naam, hertog van Oostenrijk, graaf van Habsburg: Elisabetha koning Ruperts paltsgraaf bij de Rijn, lint dochter zijn eerste [gemalin] en Anna hertogin van Braunschweig/Brunswijk zijn andere [tweede] gemalin. Het sterfjaar 1439 duidt op dat het niet Friderich V betreft, maar Friderich IV.

Afb. Friderich IV, ca 1382-1439, hertog van Voor-Oostenrijk, graaf van Tirol

Bron: wikipedia. Onbekende kunstenaar, 17de eeuw.

Er verlore mitt grossem Schaden das Aergeüre vnder Sigismundo Röm: Künig Anno 1415, vnd starb hernach Im Jar des Heeren 1439. Ward zuo Stams in Etschland begraben.

ACZ: Hij verloor met grote schade Aargau onder Sigismund Roomskoning anno 1415 en stierf daarna in het jaar onzer Heer 1439. [Hij] werd te Stams [aan de Inn] in Etschland [Tirol] begraven

Seine Kinder.

Wolffgang verlies das Leben in seiner Jugend/ der erste Son

Sigismundus/ der ander regiert nach dem vatter & cet

Elisabetha/ Hedwig vnd Margretha: starben all in Ihrer Jugend.

ACZ: Zijn kinderen

Wolfgang verloor zijn leven in zijn jeugd/ [als] de eerste zoon

Sigismundus de andere [tweede] regeerde na de vader etcetera

Elisabetha, Hedwig en Margretha stierven allen in hun jeugd.

Hij staat bekend als Friedrich IV met “der leeren tasche” [in de betekenis: lege geldbuidel], ov. 1439, begr. Stams in Tirol, tr. (1) 1406 Elisabeth von der Pfalz, ov. 1409.dv Ruprecht von der Pfalz, tr. (2) Anna, dochter van Friedrich I von Braunschweig-Wolfenbüttel.

Zijn kinderen:

1. Wolffgang, ov. jong
2. Sigismond, volgt zijn vader op
3. Elisabetha, ov. jong
4. Hedwig, ov. jong
5. Margretha, ov. jong.

Opvallend is de frequente sterfte van jonge kinderen in deze adellijke familie. De leden van deze familie zullen toch in hun jeugd onder betere omstandigheden hebben geleefd, dan “het gewone volk”.

Het wapen Braunsweig werd wel in de bovenstaande tekening opgenomen, maar het wapen Wolfenbüttel niet. Hier alsnog.

Wolfenbüttel

Bron: website heraldry of the world